

AVRUPALI HEKİMLER DAİMİ KOMİTESİ (CPME)¹ TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF UYGULAMALAR ÜZERİNE TUTUM BELGESİ*

Avrupalı Hekimler Daimi Komitesi

Özet: Bu metin, Comite Permanent des Medecines Europeens (CPME - Avrupalı Hekimler Daimi Komitesi) örgütünün tamamlayıcı ve alternatif tıp uygulamalarına ilişkin geliştirip benimsediği tutum belgesidir.

Anahtar sözcükler: tamamlayıcı tıp, alternatif tıp, geleneksel tıp, etik, meslek ahlakı

Standing Committee of European Doctors (CPME) Position Paper on Complementary and Alternative Treatments

Abstract: This document, titled "CPME position paper on complementary and alternative treatments" was developed and adopted in 2015 by Comite Permanent des Medecins Europeens (CPME).

Key words: complementary medicine, alternative medicine, traditional medicine, ethics, professional codes

Yirminci yüzyıldan bugüne modern tıbbın gelişimi, hastaların, yaygın biçimde kabul edilen bilimsel yöntemlerin uygulandığı tıbbi araştırmalarla elde edilen kanıtlara dayalı ve etkili tedavilere erişmelerini sağlamıştır. Buna karşın pek çok hasta sorunlarına çare aramak için geleneksel, alternatif ve tamamlayıcı uygulamalara ve reçetelere başvurabilmektedir.

Herhangi bir tıbbi girişim plasebo etkisinden yararlanabilir; etkili bir ilacın kullanılmadığı ya da etkililiğine dair herhangi bir bilimsel kanıt bulunmayan girişimlerin uygulandığı tamamlayıcı ve alternatif yöntemler de bu etkiden yararlanmaktadır.

Hekimler geleneksel, tamamlayıcı ve alternatif uygulamaları ya da ürünleri kullanan ya da kullanmayı isteyen hastalarla karşılaştıklarında, onları daima en iyi klinik sonuçları sağlayan tedavi seçenekleri ve geleneksel, tamamlayıcı ve alternatif uygulamaların riskleri hakkında aydınlatmalıdır.

Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde tıbbi uygulamalar sağlık çalışanları, ilaçlar, tıbbi aygıtlar ve sağlık ürünlerine dair yasal düzenlemelerle güvence altına alınmıştır. Buna karşın pek çok Avrupa Birliği ülkesinde geleneksel, tamamlayıcı ve alternatif

uygulamaların ve ürünlerin çoğuna ilişkin düzenleme bulunmamakta ve bu durum hastaların sağlık ve güvenliğini önemli derecede riske atmaktadır. Alternatif uygulamalar ve ürünlerin reklamını yapanlar genellikle bilimsel bir kanıta dayanmadan belli hastalıkları tedavi ettiklerini ileri sürmektedirler. Hastaların tıbbi tedaviler yerine geleneksel, tamamlayıcı ve alternatif uygulamaları seçmeye yönlendirilmesi, bilimsel tıbbi tanıların gecikmesine, durumlarının kötüleşmesine ve hatta erken ölümlere yol açabilmektedir.

Alternatif uygulamalarda bulunanların temelsiz iddialarda bulunmaları ve yanıltıcı reklam yapmalarını engellemek için yasal önlemler alınmasına gereksinim vardır. Hastalar ve vatandaşlar hekimleri tarafından önerilen tıbbi tedavileri yarıda bırakarak tıbbi bilgi ve deneyimle etkililiği gösterilmemiş diğer yöntemleri denemenin olası olumsuz sonuçları hakkında aktif biçimde aydınlatılmalıdır. Ek olarak hastalar, alternatif uygulamalar ararken tıbbi tedavilerinde oluşabilecek gecikmelerin uzun dönemde durumlarını daha da kötüleştirebileceğinin farkında olmalıdır.

CPME en yüksek düzeyde sağlık hizmeti standartlarının güvence altına alınması için uğraş

* Çeviri: Dr. M. Murat Civaner. Belgeye <http://www.cpme.eu/cpme-position-paper-on-complementary-and-alternative-treatments/> adresinden erişilebilir. Belge 23 Mayıs 2015'te kabul edilmiştir.

veren ve en iyi nitelikte sağlık hizmeti ve hasta güvenliğinin sağlanmasını savunan bir örgüttür. Tamamlayıcı uygulamalar ve ürünlerin kullanıldığı durumlara ilişkin olarak CPME aşağıdaki görüşlere sahiptir:

- Her hasta bilimsel kanıta dayanan olası en iyi tedaviyi hak eder.

- Var olan tüm tıbbi girişimlerin etkililik ve güvenilirliği sürekli olarak yeniden değerlendirilmelidir. Tüm yeni tanı ve tedavi yöntemleri bilimsel yöntemler ve Dünya Tabipler Birliği Helsinki Bildirgesi'nde yer verilen etik ilkeleri dikkate alınarak sınanmalıdır.

- Hekimlerine bilimsel tıbbi alternatifler aradıklarını söyleyen hastalar, bu tür yöntemlerin doğası hakkında yansız biçimde aydınlatılmalıdır. Hekimler kanser hastaları, psikiyatrik hastalar, şiddetli kronik hastalıkları olanlar ve çocuklar gibi bazı hasta gruplarının alternatif uygulamaların risklerine karşı özellikle savunmasız olduklarının bilincinde olmalıdır. Hekimler bu tür durumlarla karşılaştıklarında, tıbbi tedavilerin yanında tamamlayıcı ve alternatif uygulamaların kullanılması konusunu hastalarıyla tartışmalıdır.

- Hekimler uygulayacakları herhangi bir yöntem için daima bilimsel kanıt olup olmadığını dikkate almalıdır.

- Toplum geleneksel, alternatif veya tamamlayıcı uygulamaların tıp içinde bir uzmanlık alanı olmadığı ve bu nedenle bu alanlardaki sertifikalı eğitimlerin uzmanlık eğitime karşılık gelmediği konusunda bilgilendirilmelidir.

CPME; öncelikle geleneksel, alternatif ve tamamlayıcı uygulamaları seçen hastaları korumaya yönelik yasal düzenlemelerin önemli derecede eksik olmasından büyük kaygı duymaktadır. CPME'nin bu bağlamdaki düşünceleri şunlardır:

- Avrupa Birliği, geleneksel, tamamlayıcı ve alternatif uygulamaları kullanan hastaların güvenliğini sağlamaya yönelik daha sıkı düzenlemeler oluşturmaları için üye ülkelere ısrarcı olmalıdır. Zararlı olduğu anlaşıldığında, toplum sağlığını korumak için belli bir tamamlayıcı ve alternatif uygulamanın durdurulması ya da önemli derecede sınırlandırılması sağlayacak bir mekanizma oluşturulmalıdır. Avrupa Birliği ve ulusal yasama organları, yetki alanları içinde, tıbbi tedavilerin ya da tamamlayıcı veya alternatif uygulamaların etkililiği üzerine yanıltıcı bilgilerle hastaların ve vatandaşların güveninin kötüye kullanılmaması için gerekli düzenlemelerde bulunmalıdır.

- Toplum sağlığı hizmetlerine ayrılan bütçeler sadece etkili ve güvenli girişimler için harcanmalıdır.

Dipnotlar

1. Avrupalı Hekimler Daimi Komitesi (The Standing Committee of European Doctors / Comité Permanent des Médecins Européens / CPME) Avrupa Birliği üyesi ya da Avrupa Ekonomik Bölge Anlaşması'na taraf ülkelerin en çok üyeye sahip ulusal hekim örgütünün üye olabileceği bir yapılandırma (<http://www.cpme.eu/member/members>). Ayrıca bir Avrupa ülkesinin hekim birliği de oy hakkı olmadan örgüte "ortak üye" olabilmektedir; Türk Tabipleri Birliği CPME'de ortak üye statüsüne sahiptir.